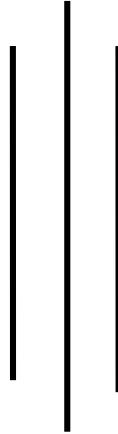

राक्सिराड गाउँ सभाको दशौं अधिवेशनमा गाउँ कार्यपालिकाको तर्फबाट
उपाध्यक्ष श्री निर्मला हिम्डुडले प्रस्तुत गर्नुभएको

आय र व्ययको अनुमान (बजेट)

राक्सिराड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चैनपुर, मकवानपुर

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

आज सम्बत २०७८ साल असार १० गते म यस गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले श्रीमान् गाउँ पालिकाको अध्यक्षज्यूको निर्देशन बमोजिम यस गरिमामय राक्सिराड गाउँ सभाको दशौं अधिवेशनमा गाउँ कार्यपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको लागि तय गरेको राजश्व तथा व्ययको अनुमान (बजेट) प्रस्तुत गर्न उभिएकी छु । यस गौरवपूर्ण क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका खातिर विभिन्न कालखण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन तथा घटनाहरुमा बलिदानी पूर्ण जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

स्थानीय तह निर्वाचन, २०७४ बाट विभिन्न पदमा निर्वाचित भई आएका हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरुले यस राक्सिराड गाउँपालिकामा मितव्ययी, विवेकपूर्ण, प्रभावकारी र जनउत्तरदायी रुपमा स्रोतको परिचालन गर्नुपर्दछ भन्ने मान्यताका साथ बजेट तर्जुमा गरिएकोछ । संविधानले व्यवस्था गरे अनुसारका नागरिकका मौलिक हक र सर्वसाधारणको कल्याणका लागि नागरिकहरुलाई प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा अधिकतम् ध्यान दिइएको छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म राक्सिराड गाउँपालिकाको चालु आर्थिक वर्षको आर्थिक गतिविधि तथा बजेट कार्यान्वयनको समिक्षा गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. आर्थिक वर्ष २०७४।७५ मा स्थानीय तहहरुको गठन भई आर्थिक वर्ष २०७५।०७८ मा चौथो पटक यसै सम्मानित सभाले पारित गरेको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट हाल कार्यान्वयन भइरहेको परिप्रेक्ष्यमा म चालू आर्थिक वर्षको वार्षिक बजेटको कार्यान्वयनको समीक्षा गर्न चाहन्छु । चालु आर्थिक वर्षमा यस गाउँपालिकाको कुल सरकारी खर्च रु. ५१ करोड ३० लाख हुने अनुमान गरिएकोमा संघीय सरकारको सशर्त अनुदान बढ्न गई रु ५८ करोड ७० लाख प्राप्त भएको छ । उक्त बजेट मध्ये चालु आ.व. को आषाढ मसान्त सम्ममा रु. ४९ करोड ८५ लाख (कूल खर्चको ८४.६४ प्रतिशत) खर्च हुने संशोधित अनुमान छ । यसमा चालू खर्च तर्फ रु. ६५ करोड १८ लाख अर्थात चालू खर्चको ९०.६९ प्रतिशत र पूँजीगत खर्च तर्फ रु. २३ करोड २० लाख अर्थात पूँजीगत खर्चको ७८.६२ प्रतिशत खर्च हुने संशोधित अनुमान छ ।
२. चालू आर्थिक वर्षमा आन्तरिक राजश्व रु. ३ करोड ३२ लाख संकलन हुने अनुमान गरिएकोमा चालु आ.व. को आषाढ मसान्त सम्ममा रु. ३ करोड ८३ लाख आन्तरिक राजश्व संकलन हुने संशोधित अनुमान छ । नगद मौज्दात तर्फ रु ३ करोड, केन्द्रिय अनुदान तर्फ आ.व. २०७७/०७८ मा रु. ३६ करोड ७० लाख र प्रदेश सरकारबाट रु. ८ करोड २७ लाख अनुदान प्राप्त भएकोमा आगामी आ.व. २०७८/०७९ मा केन्द्रीय अनुदान तर्फ वित्तीय समानीकरणमा रु. १० करोड १२ लाख, सशर्त अनुदान रु. १७ करोड ४९ लाख, विशेष अनुदान रु. २ करोड,

८ लाख र राजश्व बाडफाँटबाट रु. ८ करोड ८० लाख तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरणमा रु. ८२ लाख, सवारी साधन करको बाँडफाँड रु. १ करोड ५८ लाख, सशर्त अनुदान रु. १ करोड ७० लाख, विशेष अनुदान रु. ६० लाख तथा समपुरक अनुदान रु. २ करोड ९९ लाख र आन्तरिक आम्दानी रु. ४ करोड ८३ लाख तथा चालु आर्थिक वर्षको खर्च हुन नसकी बाँकी रहेने रु ३ करोड गरी जम्मा रु. ५४ करोड ७२ लाख प्राप्त हुने अनुमान छ।
श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म चालू आर्थिक वर्षमा कार्यान्वयन भएका केही उल्लेखनीय कार्यहरु निम्न बमोजिम भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु।

३. चालु आर्थिक वर्षमा मेडिकल अधिकृत सहितको राक्सिराङ्ग अस्पताललाई सञ्चालनमा ल्याएर कोरोना भाइरसको रोकथाम तथा न्यूनीकरणमा उल्लेख्य उपलब्धी हासिल गरिएको छ भने आमा बाउ वचाउ कार्यक्रम, सामाजिक विकास तर्फका चेपाङ्ग छात्रवृत्ति कार्यक्रम, बुहारी छात्रावृत्ति कार्यक्रम, कडा किसिमका रोग लागेको विपन्न नागरिकलाई स्वास्थ्य उपचारमा आर्थिक सहायता कार्यक्रम, पूर्वाधार तर्फका बोटवारी परेवाभिर सडक खण्डको सेरवाल निर्माण, केन्द्रीय प्रशासनिक भवन र चेपाङ्ग संग्राहलय भवनको निर्माण कार्य प्रारम्भ, सबै वडा कार्यालयलाई सडक सञ्जालमा जोडिएको लगायतका कार्यक्रमहरु अत्यन्तै महत्वपूर्ण कार्यक्रमको रुपमा रहेका छन।
४. जनस्वास्थ्य सँग सम्बन्धित स्थास्थ्य संस्थाहरुमा रहेका प्रसुती केन्द्रहरुको सुधार, एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन, स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनुका साथै स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट निःशुल्क रुपमा औषधि वितरण गरिएको छ।
५. शिक्षा तर्फ सामुदायिक विद्यालयमा चेपाङ्ग छात्रावृत्ति लगायतका प्राविधिक छात्रवृत्ति कार्यक्रम, शैक्षिक उन्नयनका लागि उत्कृष्ट विद्यालय तथा शिक्षक पुरस्कार कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ।
६. चेपाङ्गलाई विजुली कार्यक्रमलाई मूर्तता दिन केन्द्रीय विद्युत प्रसारण लाइन विस्तारको कार्यारम्भ गरिएको छ भने सूचना तथा सञ्चार प्रविधिलाई थप प्रभावकारी बनाउन वडा कार्यालयहरुमा इन्टरनेट जडानको कार्य समेत सुरु गरिएको छ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

७. राक्सिराङ गाउँपालिकाले आफ्नो चौतर्फी विकासमा धेरै चुनौती एवं समस्याहरु पार गर्दै गाउँपालिकाको सर्वपक्षीय विकासमा यथासक्य रुपमा अगाडी बढिरहेको छ । तथापि भौगोलिक विविधता, हावापानी, सांस्कृतिक एवं सामाजिक विविधताका दृष्टिले यस गाउँपालिकाको विकास निर्माण कार्य सवै वस्ति र समाजमा सहज छैन । यिनै विविधता माझमा राक्सिराङ गाउँपालिकाले निम्न चुनौतीको सामना गर्दै विकास निर्माणमा अगाडि बढ्नु परेको छ ।

(क) परम्परागत रुपमा अभ्यस्त सामाजिक जीवन एवं सामाजिक संरचनालाई आधुनिक प्रविधियुक्त वैज्ञानिक प्रणालीमा परिणत गर्दै समय सापेक्ष आर्थिक तथा सामाजिक कृयाकलापमा समाजको आधुनिक पहुँच स्थापित गरी रोजगारी श्रृजना गर्नु,

(ख) विभिन्न क्षेत्रमा प्रभावकारी सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्न कर्मचारीको ज्ञान र क्षमताको कमि रहेको वर्तमान अवस्थामा कार्यरत जनशक्तिलाई समय सापेक्ष क्षमता विकास गर्नु,

(ग) उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन हुने र गरिने विभिन्न आयोजनाहरुको कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिहरुमा नीतिगत, विधिवत र प्रकृयागत रुपमा कार्य गर्न, गराउन,

(घ) जल, जंगल, जमिन आदि प्राकृतिक सम्पदा, पर्यटकीय क्षेत्रहरु एवं मानव संसाधनको उपयोग र परिचालन गरी समाजको चौतर्फी विकास गर्न सक्ने सम्भावना रहेर पनि लगानिका लागि साधनको सीमितताको कारणले गर्दा प्राकृतिक सम्पदा एवं मानव संसाधनको उचित व्यवस्थापन र संरक्षण गर्नु ।

ध्र) संघ तथा प्रदेश सरकारबाट समपुरक, विशेष र सशर्त अनुदान अन्तर्गत प्राप्त बजेट तथा कार्यक्रम सञ्चालन र सम्पन्न गर्ने समयावधि कम रहनु समेत चुनौतीको रुपमा रहेको छ ।

यी विविध चुनौती र समस्या हुँदाहुँदै पनि समयानुकुल सामाजिक चेतनाको परिवर्तनसँगै यी सवै चुनौतीहरुलाई क्रमशः सामना गर्दै अगाडि बढ्न सक्ने क्षमता समाजमा रहेको हुँदा राक्सिराङ गाउँपालिका सर्वपक्षीय सहकार्यका साथ राक्सिराङवासिको उक्त क्षमताको उपयोग गर्दै अघि बढ्न दृढ संकल्पित छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

८. आगामी आर्थिक वर्षका लागि बजेट तर्जुमा गर्दा देहाय बमोजिमका आधारहरु लिइएको छ ।
- नेपालको संविधानले परिलक्षित गरेका राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु,
 - नेपाल सरकारको चालु पञ्चवर्षीय योजनाले निर्धारण गरेका लक्ष्य रणनीति तथा प्राथमिकताहरु,
 - नेपाल सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
 - दिगो विकास लक्ष्यहरु (Sustainable Development Goals) ले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरु,
 - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरु,
 - स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ले गरेका व्यवस्थाहरु,
 - नेपाल सरकारका क्षेत्रगत नीतिहरु,
 - नेपाल सरकार संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट समय समयमा प्राप्त मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरु,
 - प्रदेश सरकारले तय गरेको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
 - प्रदेश सरकारका विषय क्षेत्रगत नीतिहरु तथा योजनाहरु,
 - राजनैतिक दलहरु, विषयगत कार्यालय, गै.स.स., निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजबाट प्राप्त सुझावहरु,
 - वस्ति स्तरीय भेला /वडा भेला, वडा समितिबाट प्राथमिकीकरण, राजश्व परामर्श समिति, विभिन्न क्षेत्रगत समितिहरु, बजेट तर्जुमा समिति हुँदै सहभागितामूलक र समावेशी योजना तर्जुमा प्रकृयाद्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त भएका योजनाहरु,
 - वडा कार्यालयबाट प्राप्त तथ्यांक एवं सूचनाहरु, आदि ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अब म यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत बजेटका आधारभूत सोच निम्नानुसार रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

९. पारदर्शी, जनसहभागितामूलक र जनउत्तरदायी विकास प्रशासन मार्फत आन्तरिक क्षमताको विकास गर्दै भौतिक पूर्वाधार, आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक क्षेत्रको विकास गरी समृद्ध र अनुकरणीय स्थानीय तहको रूपमा राक्सिराङ्गवासीको सुन्दर भविष्य कोर्ने यस बजेटको आधारभूत सौँच रहेको छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

१०. उल्लेखित आधारभूत सौँच पुरा गर्न आगामी आर्थिक वर्षका लागि प्रस्तुत बजेटका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

क. संविधानको कार्यान्वयनमा नेपाल सरकार प्रदेश सरकारलाई सहयोग गर्ने,

ख. भौतिक पूर्वाधारको निर्माण तथा नागरिकको क्षमता अभिवृद्धि मार्फत रोजगारीका अवसरहरु वृद्धि गर्दै आर्थिक समता कायम गर्ने,

ग. राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि सरकारी श्रोत परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउने,

घ. गाउँ कार्यपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवामा आम नागरिकको सहज पहुँच स्थापित गर्ने,

ड. विकासका हरेक क्रियाकलापमा नागरिकको सहभागितालाई सुनिश्चित गरी नागरिकको क्षमता विकास र श्रोतको उच्चतम उपयोगलाई सुनिश्चित गर्ने ।

११. उल्लेखित सोच र उद्देश्य अनुरूपको उपलब्धी हासिल गर्न बजेटमा निम्न प्राथमिकताहरु निर्धारण गरिएको छ ।

- शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, तथा सरसफाईमा लगानी वृद्धि गरी सामाजिक क्षेत्रको विकास मार्फत कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस) को रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्ने,
- भौतिक तथा आर्थिक पूर्वाधारको विकास,
- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, विविधिकरण र व्यवसायीकरण,
- सार्वजनिक, निजी तथा सहकारी क्षेत्रको साभेदारीबाट पर्यटन क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन,

- रोजगारमूलक समावेशी आर्थिक विकास,
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार र सुशासन प्रवर्द्धन,
- वन, वातावरण र जलवायु परिवर्तन,
- मानव अधिकार, एकल महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सशक्तिकरण ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

१५. अब म यिनै उद्देश्य, चुनौती र प्राथमिकताका आधारमा राक्सिराड गाउँपालिकाको आ.व २०७८/०७९ को लागि तयार पारिएको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

राक्सिराड गाउँपालिकाको चालू आर्थिक वर्षमा आन्तरिक राजश्व ३ करोड ८३ लाख संकलन हुने संशोधित अनुमान रहेकोमा यस बजेटद्वारा प्रस्ताव गरिएको कर तथा राजश्व सम्बन्धी नीतिको कार्यान्वयनबाट आगामी आ.व. को आषाढ मसान्त सम्ममा आन्तरिक राजश्व वृद्धि भई रु. ४ करोड ८३ लाख संकलन हुने, चालू आ.व.मा खर्च नभई जम्मा ३ करोड मौज्जात रहने र नेपाल सरकारबाट जम्मा रु. ३९ करोड १८ लाख १३ हजार, प्रदेश सरकारबाट ७ करोड ७१ लाख ०७ हजार ८ सय ४३ रुपैया ८८ पैसा वित्तीय हस्तान्तरण मार्फत प्राप्त भई कूल ५४ करोड ७३ लाख २० हजार ८ सय ४३ रुपैया ८८ पैसा बजेट प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।

यस मध्ये संघीयताको कार्यान्वयनका लागि हस्तान्तरण भई आउने सरकारी कार्यालयहरु र कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन, राक्सिराड गाउँपालिका, गाउँ कार्यपालिका, गाउँसभा र गाउँपालिका अन्तरगतका निकायहरुको कार्यालय सञ्चालन तथा कर्मचारीहरुको तलब तथा सुविधा र विषयगत क्षेत्रमा हुने चालू प्रकृतिका कार्यक्रमहरु लगाएतका खर्च व्यवस्थापनको लागि कूल रु. २८ करोड ८४ लाख (कूल व्ययको ५२.७० प्रतिशत) चालू खर्च र विभिन्न विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यको लागि कूल रु. २५ करोड ८८ लाख (कूल व्ययको ४७.३० प्रतिशत) पूँजीगत तर्फ विनियोजन गरिएको छ । अब म यस बजेटले गरेका प्रमुख व्यवस्थाहरुको संक्षिप्त विवरण पेश गर्न चाहन्छु ।

संघियता कार्यान्वयन र स्थानीय तहको सशक्तिकरण

१२. राक्सिराड गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरु, संघीय सरकारद्वारा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भई आउने कार्यालयहरु तथा कार्यक्रमहरुबाट हुने सेवा प्रवाहमा बाधा नपर्ने गरी उचित

व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । सूचना प्रविधिमा आधारित व्यक्तिगत घटना दर्ता, कर्मचारीहरुको व्यक्तिगत विवरण लगायत सरकारी निकायहरुबाट प्रवाह हुने सूचनामा नागरिकको पहुँच विस्तार गर्न सूचना प्रविधिको प्रयोग गर्ने र कार्यालयको तथ्यांकहरु डिजिटल भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

१३. संघीय सरकारबाट हस्तान्तरण भई आउने निकाय एवं कर्मचारीको व्यवस्थापन, कार्यालयका आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन हुने र गाउँपालिकाबाट नै नागरिकलाई सेवा प्रवाह गरी **“प्रभावकारी जननिर्वाचित स्थानीय सरकार”** लाई सफल बनाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइएको छ । यसका लागि समेत उचित बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१४. स्थानीय सेवा तर्फका कर्मचारीको तलब सुविधा मासिक २०००। दरले वृद्धि गरेको छु । साथै, कर्मचारीको काम प्रति प्रोत्साहन गर्न कर्मचारी भ्रमण काजको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

१५. संघीय व्यवस्था अनुकूल संगठन तथा कर्मचारीको क्षमता विकास गर्नुपर्ने हुन्छ । सबै कर्मचारीलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाई सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता ल्याउनका लागि कर्मचारीको लागि तालिमको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

१६. स्थानीय नागरिकलाई सूचित गरी पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्न चालु वर्षमा सञ्चालन भएका रेडियो कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिदै स्थानीय अवसरहरुलाई उजागर समेत गर्न गाउँपालिकामा सामुदायिक स्तरमा स्थापना हुने एफ.एम.लाई लागत साभेदारीमा सञ्चालन हुने गरी अनुदान दिने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१७. सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकासको लागि रु. ४३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

स्थानीय गौरवका आयोजना तथा कार्यक्रम

१८. वोटवारी-परेवाभिर सडक स्तरोन्नती, चेपाङ्ग संग्राहलय तथा कोशेली घर, गाउँ कार्यपालिकाको केन्द्रीय प्रशासनिक भवन, खाद्य सुरक्षा बैंक स्थापना, वाली विज्ञान अध्ययनपन अनुदान, समुदायस्तरबाट स्थापना तथा सञ्चालित एफ.एम. लाई सञ्चालन अनुदान साभेदारी, विपन्न परिवारको खरको छाना विस्थापन कार्यक्रम, चेपाङ्गलाई विजुली, वोटवारी सरिखेत पक्कि पुल निर्माण जस्ता स्थानीय गौरवका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको लागि रु. ६ करोड ४५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कृषि, पशु तथा पंक्षी

१९. राक्सिराङ गाउँपालिका कृषि उत्पादनको लागि पर्याप्त सम्भावना भएको गाउँपालिका भएकोले कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । कृषि पेशामा युवा पुस्तालाई आकर्षित गर्न अध्यक्ष किसान लगानी कोषको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
२०. कोरोना भाइरसको कारण बढेको बेरोजगारी समस्यालाई सम्बोधन गर्न परम्परागत कृषि तथा पशु पालन व्यवसायलाई अधुनिकीकरण, बैज्ञानिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
२१. उन्नत जातका पशु तथा गोठ सुधार गरी आय आर्जन वृद्धि गर्न नश्ल सुधार तथा गोठ सुधारका कार्यक्रम, पशु तथा वाली वीमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न प्रस्ताव गरेको छु ।

सहकारी, उद्यम तथा रोजगारी

२२. सहकारी र सहकारीका सदस्यहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै महिला सहकारीहरूको लागि स्थानीय श्रोत परिचालन तथा उद्यम विकाससम्बन्धी तालीमका कार्यक्रमहरू प्रस्ताव गरेको छु ।
२३. युवा वर्गको सीप र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी स्वरोजगार बनाउन अध्यक्ष रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।
२४. उल्लेखित कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आर्थिक विकासको क्षेत्रमा रु. १ करोड २४ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

शिक्षा तथा खेलकुद

२५. राक्सिराङ गाउँपालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा व्यापक सुधार गर्न विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न योजनाहरू तर्जुमा गरिएको छ । बाल विवाहलाई न्यूनीकरण गर्दै विद्यालय शिक्षा प्रतिको आकर्षण बढाउन चेपाङ छात्रावृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै बुहारी छात्रावृत्ति कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
२६. सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्नको लागि सूर्योदय मा.वि. मा प्रविधिक विषय अन्तर्गतको वाली विज्ञान अध्ययन, अध्यापन गराउने व्यवस्था मिलाएको छु । यसको लागि रु.२०,००,०००। बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२७. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित एकमात्र १०+२ विद्यालयको शैक्षिक सुधारको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु । साथै, दलित समुदायको बालबालिकालाई शिक्षाप्रति आकर्षित गर्न दलित उच्च शिक्षा प्रोत्सान कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२८. अविभावक विहीन असहाय बालबालिकाको शैक्षिक विकासको लागि असहाय विद्यार्थी निशुल्क शिक्षा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेको छु ।
२९. खेल खेलौं स्वास्थ्य रहौं भन्ने मान्यता अनुरूप युवाहरुलाई खेलको माध्यमबाट मानसिक र शारीरिक रुपमा स्वास्थ्य बनाउन युवा तथा खेलकुदको क्षेत्रमा आवश्यक बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

स्वास्थ्य

३०. आम राक्सिराङ्गवासीलाई स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न प्रत्येक वडाबाट नियमित आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । साथै, महिलाहरुको प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्या, वृद्धवृद्धाको दीर्घ रोग न्यूनीकरण लगायतका स्वास्थ्य समस्या समाधान गर्न एकिकृत स्वास्थ्य शिविरहरु सञ्चालन गर्न प्रस्ताव गरेको छु ।
३१. विपन्न चेपाङ्ग समुदायको महिलामा अशिक्षा र गरिवीका कारण देखिएको कुपोषण तथा मातृ शिशु मृत्युदर न्यूनीकरण गर्न सुत्केरी आमा पोषिलो खाना कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिएको छु ।
३२. स्वास्थ्य सचेतना अभिवृद्धि गर्न प्रत्येक वडामा सामाजिक व्यवहार सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३३. समाजमा धरोहरको रुपमा रहेका ज्येष्ठ नागरिकहरुप्रति सम्मान प्रकट गर्न आमा बाउ वचाउ कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

खानेपानी

३४. खानेपानीको अभाव भएका क्षेत्रहरुमा शुद्ध खानेपानीको सुव्यवस्था गर्दै शहरोन्मुख क्षेत्रमा एक घर एक धाराको कार्यक्रम संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसँगको साभेदारीमा कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

३५. महिला, आदिवासी तथा जनजाती, अल्पसंख्यक र फरक क्षमता भएका नागरिकहरुको सशक्तिकरण र जीवन निर्वाहका लागि आवश्यक कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि प्रस्ताव गरेको छु ।
३६. जातीय संस्कृति संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यका साथ चेपाङ्ग संग्राहलय तथा कोशेली घर निर्माण गर्न रु. एक करोड बजेट व्यवस्था गरेको छु । साथै, स्थानीय दलित तथा जनजातिको परम्परागत पेशा, व्यवसायलाई संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्दै आधुनिकीकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गरेको छु ।
३७. ज्येष्ठ नागरिकहरुको अनुभव र ज्ञानलाई सम्मान गर्न ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३८. सामाजिक विकास अन्तर्गतका उल्लेखित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न रु. ४ करोड ४ लाख बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

भवन तथा सहरी विकास

३९. संघीय सरकारसँगको साभेदारीमा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको केन्द्रीय प्रशासनिक भवन निर्माण गर्न रु. १ करोड बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

स्थानीय सडक तथा विद्युतीकरण

४०. “एक वडा एक मुल सडक” को अवधारणा अनुरूप सडक निर्माणमा ठूला लगानीहरुलाई प्राथमिकता दिदै सडकलाई स्तरोन्नती गर्ने प्रयास गरिएको छ । साथै राक्सिराड गाउँपालिका क्षेत्रका बस्ती बस्तीलाई सडक सञ्जालले जोड्ने ध्येयका साथ सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतीलाई प्राथमिकता तोकी सडक निर्माण तथा स्तरोन्नतीमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४१. मकवानपुर जिल्लाको दुर्गम यस गाउँपालिकामा बिजुलीको व्यवस्था गरी उच्चम व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न चेपाङ्गलाई बिजुली कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४२. उल्लेखित कार्यक्रमहरु मार्फत पुर्वाधार क्षेत्रको विकास गर्न रु. ११ करोड बजेट प्रस्ताव गरेको छु ।

विपद् व्यवस्थापन

४३. बह्रदै गएको कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) को संक्रमणलाई नियन्त्रण तथा रोकथाम गरी यस भाइरसको संक्रमणबाट राक्सिराङ्गवासीलाई जोगाउन कोभिड अस्पताललाई सञ्चालनमा ल्याइएको छ । राक्सिराङ्ग गाउँपालिकामा मेडिकल अधिकृतसहितको अस्पताल सञ्चालन गर्न ६५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
४४. विपद् जोखिमको दृष्टिकोणबाट अति जोखिममा रहेका यस गाउँपालिकावासीलाई विपद् जोखिमको अवस्थामा तत्काल उद्धार गर्न प्रत्येक वडामा खोज तथा उद्धारका सामाग्रीहरु जोहो गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ । विपद् व्यवस्थापन कोषमा रु. १ करोड राख्न प्रस्ताव गरेको छ ।
४५. वन, वातावरण तथा वनजन्य जीवजन्तुको संरक्षण, संवर्द्धन गर्दै **हरित सडक**को माध्यमबाट राक्सिराङ्ग गाउँपालिकालाई **हरित गाउँपालिका**को रुपमा स्थापित गर्न आवश्यक कार्यक्रमहरु प्रस्ताव गरेको छ ।
४६. एकल महिला, अपांगता भएका व्यक्ति तथा विपन्न परिवारहरुलाई आगलागिको सम्भावित जोखिमबाट बचाउन खरको छाना प्रतिस्थापन कार्यक्रमको लागि २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
४७. उल्लेखित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनको क्षेत्रमा **रु. १ करोड ३१ लाख** बजेट प्रस्ताव गरेको छ ।

श्रीमान् अध्यक्ष महोदय,

उपरोक्त कार्यक्रमका अतिरिक्त राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाका विकासका आवश्यकतालाई पूर्ती गर्न विभिन्न विकासका योजनाहरु तर्जुमा गरी लागू गरिएको छ । उल्लेखित कार्यक्रमहरु सञ्चालनको लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त वित्तिय अनुदान मात्र प्रयाप्त नहुने हुँदा गाउँपालिकाले आफ्नो आन्तरिक श्रोतको समेत परिचालन गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका लागि राजश्व प्रणालीमा व्यापक सुधार गर्ने प्रयास गरिएको छ । राजश्व प्रणालीमा गरिएका सुधारहरुको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

४८. परम्परागत मालपोत कर तथा घरजग्गा करलाई आधुनिकीकरण गर्दै शहरोन्मुख क्षेत्रहरुमा बैज्ञानिक सम्पत्ति कर लागू गर्न प्रस्ताव गरिएको छ । गरिब तथा किसानले कम कर र धनी

व्यक्तिले बढी कर तिर्ने गरी सम्पत्तिकर मार्फत आन्तरिक राजश्व परिचालनलाई सुदृढीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ ।

४९. राक्सिराङ गाउँपालिका क्षेत्र भित्र दर्ता भई सञ्चालनमा आएका व्यवसायहरूलाई आवश्यक सहयोग गरी व्यवसाय गरेको माध्यमबाट व्यवस्थापन र नियमन गर्दै लगिनेछ । यसका लागि विभिन्न व्यवसायमा फरक-फरक दरको व्यवसाय कर प्रस्ताव गरिएको छ ।
५०. कोरोना भाइरसको संक्रमणको कारण गाउँपालिका क्षेत्र भित्र चालु आर्थिक वर्षमा लगाइएको कर, शुल्क तथा दस्तुरमा वृद्धि नगरी सबै वडा कार्यालयहरूबाट एकै दरमा शुल्क उठाउने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
५१. गाउँपालिकाबाट लिइने कर तथा गैर कर राजश्वका दरहरू निर्धारण गर्दा करदाताले कर तिर्न सक्ने क्षमता, उपयुक्तता, गरेको असुली जस्ता विषयलाई ध्यान दिइएको छ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष महोदय,

अन्त्यमा, राक्सिराङ गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बार्षिक कार्यक्रम तथा राजश्व र व्ययको अनुमान (बजेट) यस गरिमामय गाउँ सभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्नुभएकोमा गाउँपालिका अध्यक्षज्यू एवं गाउँ कार्यपालिका प्रति धन्यवाद दिंदै यस गरिमामय गाउँ सभामा सहभागी हुने सबै गाउँ सभा सदस्यज्यूहरू प्रति सादर धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद, नमस्कार ।

निर्मला हिम्जुङ

उपाध्यक्ष